

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

תבא — ח"י אלול

(חלק יט)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות — שבוע פרשת תבוא, טרכא אלול, ה'תשפ"ב

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תבא — ח"י אלול

244

ופירושו זה אינו רק בפרשתנו, שבה נתפרש בכתוב „וירשת וישבת בה“, אלא, כדברי חז"ל⁹, בכל מקום שנאמר „כי תבוא“ (וכיו"ב¹⁰) פירושו הוא „לאחר ירושה וישיבה“.

ואף שענין זה ילפינן ממה ש„פרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישיבה“¹¹, מכל מקום מובן, שכיון שזהו פירוש תיבות אלו בכל מקום, הרי ודאי שענין זה נכלל במשמעות התיבה „תבוא“ גופא.

ויתר על כן: „לאחר ירושה וישיבה“ לא קאי על היחיד (שמתחייב בהבאת ביכורים לאחר שמקבל הוא את חלקו בארץ ישראל), כי אם — לאחר י"ד שנה¹² שכבשו וחלקו¹³ את ארץ ישראל כולה [וכמו שנתבאר במקום אחר¹⁴ בדיוק לשון רש"י בריש פרשתנו — „מגיד שלא נתחייבו בכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה“ (ולא — ע"ד לשון הכתוב — „לאחר ירושה וישיבה“), שבזה הדגיש אשר „וירשתה וישבת בה“ כאן¹⁵ משמעו — גמר כיבוש וחלוקת הארץ כולה (לאחר י"ד שנה¹⁶).

א. ח"י אלול, יום הולדת „שני המאורות הגדולים“¹⁷ — הבעש"ט² (מייסד תורת החסידות הכללית) ורבינו הזקן³ (מייסד תורת חסידות חב"ד) — חל לעולם בסמיכות⁴ לשבת פ' תבא (או בשבת פ' תבא עצמה).

וכיון שכל מועדי השנה („מועד“ לשון „מיועד“ — היינו, זמן המיוחד בתוכנו) נרמזים בפרשיות התורה הנקראות בזמן שבו הם חלים⁵ — צריך לומר, שבפרשת תבא נרמז תוכנו וענינו של ח"י אלול (ובפרט שיום זה נקרא „יום טוב“ ו„מועד“, כידוע⁶).

ב. שם הפרשה [אשר בו נרמז תוכן הפרשה כולה, כידוע⁷], הוא — (כ"ט) תבוא. פירוש התיבות „תבוא אל הארץ“ הוא „לאחר ירושה וישיבה“;

- 1) ספר השיחות תש"ג ע' 141. 142. 146. ועוד.
- 2) שנת נח"ת.
- 3) שנת קה"ת.

4) לפעמים בשבוע דש"פ תבא (כקביעות שנה זו — תשל"ז), ולפעמים — בשבוע שלאחריו (לדוגמא בשנת תשל"ה), שגם אז „מתברך“ הוא מש"פ תבא.

- 5) של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב.
- 6) ראה בארוכה סה"ש שם ע' 140 ואילך.
- 7) סה"ש תש"ה ע' 122 ואילך. ועוד.
- 8) וראה בארוכה בענין השמחה ביום הולדת של צדיקים — לקו"ש ח"ה ע' 86 שוה"ג להערה 1, וט"ו. וראה ג"כ בענינו (ח"י אלול): סה"ש תש"ג ע' 89 ואילך. שם ע' 186 ואילך.
- 9) ראה לקו"ש ח"ה ע' 58 ואילך ובהנסמן שם. ועוד.
- 10) כ"ה בטאו"ח טו"ס תכ"ח. וברמב"ם „סדר תפלות“ — „והי' כי תבא“. ואכ"מ.

245

- 9) קידושין לו, ב. פרש"י שלח טו, ית.
- 10) ראה פרש"י שלח שם (ע"פ ספרי עה"פ. הובא בפרש"י קידושין שם ד"ה מידי. ועוד).
- 11) קידושין שם. פרש"י שלח שם.
- 12) זבחים קיה, ב. פרש"י ראה יב, ח.
- 13) ראה פרש"י ד"ה אבל חדש, ללמדך, והרי שבת — קידושין שם, א.
- 14) ראה בארוכה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 152 ואילך.
- 15) כי הלשון „ירושה וישיבה“ אפשר לפרש

ומטעם זה פירוש התיבה „תבוא“ הוא „לאחר ירושה וישיבה“, שרק אז ישנה הכניסה בשלימות לארץ ישראל, ובאופן של התיישבות. ויתירה מזו: מצד אחדות ישראל, הנה כל זמן שלא נתיישבו בארץ ישראל כל ישראל (הצריכים להתיישב בה²⁰), אזי יש חסרון בענין „תבוא“ דכל אחד מישראל²¹ בפני עצמו, אף שמצדו עומד הוא כבר „לאחר ירושה וישיבה“ דחלקו. ולכן „הביאה“ האמיתית לארץ ישראל היא רק לאחר כיבוש וחלוקת כל הארץ.

וזהו גם הקשר דפ' תבוא לח"י אלול: חידושה של תורת החסידות [שנתגלתה ע"י הבעש"ט ורבינו הזקן] הוא, שההתעסקות בעבודת התורה והמצוות תהי' באופן של „תבוא“ – ביאה וכניסה בשלימות אל תוך העבודה, עד שלא נשאר שום פרט ונקודה במציאות האדם שאינם חדורים בתורה ומצוות, כדלקמן.

וכשם שבענין „תבוא“ ישנם ב' ענינים²²: א) הענין הכללי ד„תבוא“, ב)

אפילו משהו ח"ו עכ"ל משמע שהוא מדאורייתא. ובשיורי טהרה ליו"ד ר"ס קצח: אם נשאר כ"ש מהגוף או מן השערות חוץ למים לא עלתה אותו טבילה כלל מן התורה. ולא דמי להא דקיי"ל דמדאורייתא מעוטו ומקפיד עליו אינו חוצץ דשאני התם דמ"מ הכל מכוסה במי מקוה כו'.

(20) משא"כ בני גד וראובן וחצי שבט המנשי.

(21) ראה לקו"ש שם ע' 155. וע"ש, שעפ"ז

מתורצת התמי' גדולה: הבאת בכורים ענינה הודי' לה, שאינו „כפוי טובה“ (פרש"י פרשתנו כו, ג) – וא"כ צ"ל מחוייב בזה תיכף כשמקבל הטובה, יתחייב היחיד בכורים להודות לה' כו' תיכף כשמקבל חלק בארץ ויש לו פירות?

(22) ראה ג"כ לקו"ש שם ע' 158-160. וראה

בארוכה שיחה שלאח"ז ס"ב ואילך.

ונמצא, אשר ענין זה של „וירשתה וישבת בה“, אף הוא נרמז בתוכן התיבה „תבוא“.

ג. והביאור בזה: משמעות ענין „ביאה“ לאמיתתו היא – כניסה גמורה ובשלימות, ע"ד מאמר חז"ל¹⁶ „ביאה במקצת לא שמה ביאה“; דאפילו תחסר הכניסה רק מעט מזעיר, הרי אין זה ענין „ביאה“ בשלימותו¹⁷. וע"ד ביאה במים, וטהרה¹⁸ – טבילה – שצריכה להיות בשלימות עד שאפילו השער יבוא במים¹⁹.

(ע"ד שפ"ט) גם על היחיד (עכ"פ במצות אלו שחיובן על כל יחיד ויחיד בפ"ע) – כמשנ"ת בלקו"ש שם (ע' 154).

(16) חולין לג, ב. ועיי"ש תוד"ה דכולי.

(17) כי גם ביאת רובו שמה ביאה (תוד"ה אפילו – שבועות יו, ב). ובכו"כ ענינים צ"ל דוקא כולו (שמוה מוכן שבענינים שדי רובו – אין זה שלימות, כ"א ככולו בכ"ף הדמיון). וראה צפע"נ כללי התוהמ"צ מע' רוב בשחיטה.

(18) ראה שמיני יא, לב (לענין טבילת כלי):

„במים יבוא ג' וטהר“. ובתו"כ שם: כולו כאחת יכול מקצתו ת"ל (אמור כב, ז) ובא השמש וטהר מה כו' ביאת שמשו כלו כאחת אף כאן ביאת כלי כלו כאחת; אמור כב, וז': „רחץ בשרו במים ובא השמש וטהר“, ועפמ"ש בתו"כ שם (הובא בבי' וב"ח יו"ד ר"ס קצח): כי אם רחץ בשרו, יכול יהי' מרחיץ אבר אבר ת"ל ובא השמש וטהר מה ביאת שמשו כולן כאחת אף במים כולן כאחת. וראה זבחים כו, סע"א: בבואם אל אוהל מועד עד שיבוא כולו לאוה"מ (גם שער).

(19) עירובין ד, ב. סוכה ו, סע"א. ב"ק

פב, סע"א.

ולכאורה בש"ס (ב"ק שם) הלימוד הוא בנוגע לחציצה דדוקא רוב ומקפיד מעכב כו', אבל בשו"ת הצ"צ יו"ד (סקנ"ח ס"א): „מ"מ כשלא הי' משהו תוך המים משמע לכ"ע מדאורייתא הוא. וכ"נ מ"ש אאזמ"ר הגאון נ"ע בסוף הל' נדה שלו בדיני תקוני מקוה ו"ל בכדי שלא יהי' שערה צף על פני המים

שבעבודת האדם בתורה ומצוות, ולפיכך היא ממשיכה את „פנימיות“²⁷ האלקות – „פנימיות עתיק“²⁸.

ה. החילוק בפשטות בין פנימיות לבין „חיצוניות“ (אצל האדם) הוא, ש„פנימיות“ היא מציאות האדם כפי שהוא לעצמו, ו„חיצוניות“ היא מציאותו כפי שהוא כלפי חוץ, כלפי ה„זולת“ שחוץ הימנו.

והנפקא־מינה בין שניהם בעבודת האדם:

כאשר אדם עושה דבר־מה רק בחיצוניות – אין הוא שקוע בכל „עצמיותו“ ו„פנימיותו“ בעשי' זו, אלא רק בחיצוניותו (ובזה גופא – רק ב„מדרגה“ זו במציאותו שיש בה שייכות לענין שמחוצה לו). ולכן הוא עצמו ופעולתו נשארים כב' ענינים נפרדים זה מזה.

משא"כ כאשר עוסק בזה בפנימיותו, הרי הוא שקוע בעשי' זו, דכיון שמצד פנימיותו אין כל נתינת מקום לדבר שמחוצה לו, נמצא, שבעשותו דבר (אפילו יהא זה ענין פרטי) מתוך „פנימיותו“ ו„עצמיותו“, הרי הדבר מתאחד עמו, והם נעשים למציאות אחת.²⁹

אופן הקיום והפרטים שב„תבוא“ – וירשתה וישבת בה“,

עד"ז הוא ביום ח"י אלול, שאף בו ב' ענינים מעין זה²²: (א) יום הולדת הבעש"ט, מייסד החסידות הכללית, (ב) יום הולדת רבינו הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד;

אשר החילוק ביניהם הוא, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²³, שהבעש"ט הראה איך צריך לעבוד את ה', שזהו בדוגמת הענין הכללי ד„תבוא“, ואילו רבינו הזקן הראה איך אפשר להיות עובד הוי', היינו, איך להביא הדבר לידי פועל – כולל (והעיקר) להמשיכו בפרטים, עד"ע ענין „וירשת וישבת בה“, כדלמג ס"י.

ד. ויבין בהקדם הידוע²⁴, שגילוי תורת החסידות הוא הכנה לביאת המשיח, כמענהו הידוע²⁵ של המשיח לבעש"ט, אשר „אתי מר“ – „לכשיפוצו מעינותיך חוצה“. ואיתא בספרי קבלה²⁶ שעד לביאת המשיח, הנה כל ה„גילויים“ שבעולם הם גילויים ד„חיצוניות עתיק“ בלבד, והמשיח יפעל את גילוי „פנימיות עתיק“.

וכיון שבכל הכנה צריך להיות משהו „מעין“ הענין שאליו היא ההכנה, צריך לומר²⁴, שנקודת החסידות היא ענין ה„פנימיות“

27 ואמיתית ענין ה„פנים“ הוא בעתיק שכולו פנים ואין בו בחי' אחוריים כלל – ראה לקו"ת חקת נט, ב. ובכ"מ.

28 ראה ד"ה פדה בשלום העת"ר (בהמשך תער"ב ח"ב) בענין ד„חסיד“ שהוא המשכת אור חדש מפנימיות הכתר, בחי' פנימית עתיק ממש – נת' בארוכה בקונטרס הני"ל.

29 להעיר מספר השיחות ה"ש"ת (ע' 52): כלל ידוע אז כל עצמי פנימי כו'.

23 „התמים“ חוברת ב' ע' נח [עו, ב]. סה"מ תש"ח ע' 292.

24 ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות סעיף ד' ואילך.

25 אגה"ק דהבעש"ט – נדפסה בסו"ס בן פורת יוסף. ובכ"מ.

26 פ"ע"ח שער הק"ש רפ"ו. לקו"ת שה"ש בסופו.

וכו' להיות לאחדים כו" עם הקב"ה –
הרי זה לגבי כח השכל שבו.

ואילו החסידות דורשת ומורה את
הדרך כיצד כל אחד יכול לגלות את
„פנימיותו“ ו„חיותו“ – ומצד פנימיותו,
כל אחד מישראל מציאות אחת הוא עם
התורה והמצוות.³⁴

ז. זוהי ההסברה (בדרך האפשר)
בזה שתורת החסידות היא הכנה
לביאת המשיח, עת הגילוי ד„פנימיות
עתיק“:

כל המדרגות שבסדר ההשתלשלות,
עד ל„חיצוניות עתיק“, יש בהן
נתינת מקום למציאות שהיא „מחוי“
לעצמותו ית'. ולפיכך, אפילו כאשר הן
מתגלות בעולם, הרי זה באופן שאינו
שולל בתכלית את מציאות העולם;

משא"כ „פנימיות עתיק“ הוא העצם
דאלקות, אשר מצדו אין כלל מקום
לשום ענין ש„חוצה“ לו. ולכן,
כשפנימיות עתיק מתגלה בעולמות,
הרי זה באופן, שהעולם (במציאותו)
נעשה, כביכול, למציאות אחת עם
האלקות – „אין עוד מלבדו“.³⁵

ח. בחיות האדם המתפשטת בגוף
ישנן ב' מדריגות:³⁶

(א) החיות הכללית, המחי' את כל
הגוף, על כל איבריו, בשוה; בחיות זו
אין חילוק בין איבר אחד למשנהו.

(ב) החיות³⁷ הפרטית, הניתנת בכל

34) להעיר גם מלקו"ת בהר מ, ב"ד.

35) ואתחנן ד, לה.

36) ראה בארוכה ד"ה אשרינו היש"ת ספ"א

ואילך. המשך ר"ה תש"ח ספ"ב ואילך. ובכ"מ.

37) כי נוסף על זה שבכל אבר יש כח פרטי

השורה בו, יש ג"כ חיות פרטי המיוחד לאבר

ו. וזהו החידוש שבגילוי תורת
החסידות:

ענין החסידות (ופנימיות התורה
ככלל, הנקראת³⁰ „נשמתא דאורייתא“)
הוא לגלות את נקודת החיות³⁰
שבאיש ישראל בכל עניני תורה
ומצוות. ותכונתה של „חיות“ היא,
להתאחד³¹ עם הדבר שאותו היא מחי':
ה„חיות“ אינה מוסיפה פרטים חדשים
בדבר שהיא מחי' [בגוף החי אין
איברים רבים יותר מאשר בגוף המת] –
החיות בפועל אינה מציאות נפרדת מן
הדבר שהיא מחי'³², אלא היא נשמתו,
שכל נקודה בגוף היא נקודה שיש
בה חיות.

וטעם הדבר, כי ה„חיות“ היא
נשמתו ופנימיותו של האדם, ולכן בכל
מקום שבו נמשכת ה„חיות“ הרי היא
חודרת וממלאת מקום זה לגמרי.

וזהו חידושה של החסידות בענין
התורה והמצוות: ההתעסקות בלימוד
התורה וקיום המצוות עלולה להיות
באופן שהאדם הוא מציאות נפרדת
מהתורה ומצוותי'; ואפילו בשעת
לימוד התורה, שעל ידו נעשה (כמבואר
בתניא³³) „יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו

30) זח"ג קנב, א.

30*) ראה קונטרס הנ"ל ס"ו ואילך. וראה

ג"כ סה"מ תש"ח שם ס"ע 295 ואילך.

31) כידוע (ד"ה כי עמך היש"ת פ"ב. ובכ"מ)

שנפש וגוף בערכם זל"ז הם מהות ומציאות.

וראה ג"כ ד"ה יחינו תש"א פ"ב. ועוד.

32) כידוע (המשך תער"ב ח"א פר"י. ועוד)

דזה שהגוף חי הוא לא מה שנמצא בו דבר

חיוני כ"א שהוא עצמו ח. וראה ד"ה יחינו שם:

ההרגש כמו הרגש זולתו בענין החיים זוהי

הוראה על החולי כו'.

33) פ"ה.

משא"כ רבינו הזקן המשיך חיות בכל כח מכוחות הנשמה (ובכל עבודה בתורה ומצוות) גם מצד תוכנו הפרטי של כח זה; ע"ד החיות הפרטית הניתנת בכל איבר בהתאם לענינו הפרטי. ולכן עבודתו שייכת לענין חב"ד, כי ענין השכל ופעולתו הוא תפיסת פרטי (קצוות) המושכל, עד שהדבר „מתלבש” בכחות הנפש ופועל בהם באופן פנימי, בהתאם לתוכנו הפרטי של כל כח.

ט. לכאורה החיות הפרטית היא דרגא תחתונה יותר מן החיות הכללית, שהרי: א) זוהי חיות מוגבלת יותר (להיותה במדה הנצרכת בהתאם לאיבר), ב) בחיות זו ביטול האיבר אל החיות אינו עמוק כ"כ (כיון שהחיות נותנת מקום לענינו הפרטי של האיבר)⁴² — ומכל מקום, יש בחיות הפרטית מעלה על פני החיות הכללית (עד שנפעל בה ענין חדש), והיא:

זה גופא שהחיות הכללית אין לה שייכות לענינו הפרטי של כל איבר, מורה, שלא באה בה לידי ביטוי שלימות החיות ממש, ולכן אין היא חודרת גם בענינו הפרטי של האיבר.

ודוקא בחיות הפרטית, החודרת באיברים גם מצד ענינם הפרטי — ובאופן חיות כזה, החודר בהם לגמרי — באה לידי ביטוי שלימות החיות ממש.

ועד"ז הוא בנוגע לתורת חסידות חב"ד: דוקא עי"ז שרבינו הזקן המשיך את החיות דתורת החסידות בפרטי כחות הנפש ע"פ תוכנם וענינם, המשיך

איבר בהתאם לתכונותיו [ומצד חיות זו נקרא³⁸ העקב שברגל „מלאך המוות” שבאדם, כיון ששם אין החיות מאירה בגלוי].

ויש לומר שהחילוק בין „חיות” החסידות שנמשכה ונתגלתה ע"י הבעש"ט, ובין ה„חיות” שנמשכה ונתגלתה ע"י רבינו הזקן — הוא ע"ד החילוק בין ב' אופני החיות הנ"ל³⁹:

הבעש"ט גילה חיות כללית בתורה ומצוות, ובכללות בא הדבר לידי ביטוי בענין האמונה. דאע"פ שחכ האמונה חודר בכל כחות הנפש ופועל עליהם באופן של חיות, היינו שנעשים חדורים לגמרי בזה, וכמו שנאמר⁴⁰ „וצדיק באמונתו יחי” — אין פירוש הדבר שחיות האמונה מחי' כל איבר גם מצד ענינו הפרטי, אלא מצד הענין הכללי שבכל כח, השייך לנקודת האמונה שבנשמה.

והרי זה ע"ד החיות הכללית, החודרת בכל האיברים ומתאחדת עמהם, אבל אין לה שייכות לענינו הפרטי של כל איבר, אלא לנקודה הכללית של כל האיברים (היותם חלק מגוף האדם)⁴¹.

ההוא המשך תרס"ו ע' רעו. סה"מ תש"ג ע' 14. ועוד.

38) אדר"נ ספ"א. ועייג"כ נזיר נא, א ובתוס' ופי' הרא"ש שם.

39) להעיר ג"כ ממשנת (לקו"ש ח"ב ע' 463 ואל"ך) בביאור ב' הלשונות שבאגה"ק דכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בנוגע ל"ט כסלו — „אור חיות נפשנו ניתן לנו”.

40) חבוקק ב, ד. וראה מכות בסופה. תניא פל"ג.

41) ראה ס' הערכים חב"ד ע' אברים ס"א, וש"נ.

42) ראה סה"מ באתי לגני ע' מז.

נקודת החיות שתורת החסידות מכניסה
בעבודת התורה והמצוות;

ולאחרי זה יש להמשיך את החיות
הכללית בפרטי הכחות עצמם –
והיינו „וירשת וישבת בה” – להוריד
ולהמשיך את החיות הכללית דתורת
החסידות בהתיישבות⁴⁴, בפרטי כחות
הנפש, וזה נעשה ע"י תורת חסידות
חב"ד.

(משיחות ש"פ תבא, ח"י אלול, תש"ל. תשל"ג)

את תורת הבעש"ט בשלימותה⁴³ (ולכן
נעשים גם פרטי הכחות חדורים בחיות
החסידות).

י. וזהו הקשר בין ח"י אלול לפ'
תבוא:

החיות הכללית דתורת החסידות
הכללית נרמזת בענין „תבוא”,
שמשמעו (כנ"ל ס"ג) כניסה בשלימות
(לעבודת התורה והמצוות), הבאה מצד

(43) ראה ד"ה פדה בשלום תרפ"ה (בשם אביו
כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע – י"ט כסלו עטר"ת).
וראה לקו"ש ח"ד ע' 1138 ובהערות שם. ועוד.

(44) ראה לקו"ש ח"ט שם, וש"נ.

